

PERUSSUOMALAISTEN **TALOUSPOLIITTINEN** OHJELMA 2023

Julkisessa hallinnossa käytetään liikaa rahaa ideologisin perustein, ja määrärahat kohdistetaan väärin tarkoituksiin ja byrokratiaa kasvattaen. Marinin-Saarikon hallitus ei ole osannut säästää mistään, vaan se on lisännyt neljässä vuodessa julkista velkaa kymmenillä miljardeilla euroilla, mitä ei voi perustella pelkillä koronapandemian hoitoon osoitetuilla tai Ukrainan sodan synnyttämällä lisämenoilla.

SUOMEN TALOUS ON VAKAVASSA KRIISISSÄ

- Suomalaiset kotitaloudet ovat isoissa vaikeuksissa inflaation ja asumiskustannusten rajun nousun vuoksi.
- Vihreä siirtymä nostaa energia- ja logistiikkakustannuksia, joka on johtamassa teollisuuden joukkopakoon Suomesta.
- Julkinen talous on Suomessa liian iso ja tehoton. Nykyinen hallitus ei ole kyennyt julkisten menojen priorisointiin tai säästöihin.

Suomessa liian moni kotitalous joutuu aidosti miettimään, miten he selviävät arjessa, kun asumiskustannukset ovat räjähtäneet ja ennätyskorkea inflaatio nakertaa palkkojen ostovoimaa. Asumisen hintaa nostaa etenkin lämmityskustannusten raju nousu, jota ei selitä vain Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama energian hinnan nousu, vaan myös väärät energiapolitiittiset ratkaisut ja yhtiöpäisen ilmastopolitiikan ja vihreän siirtymän toimenpiteet. Rahavaikeuksista kärsivät varsinkin ne suomalaiset perheet ja yksinasujat, joilla asumiseen menee yli 40 prosenttia käytettävissä olevista tuloista. Yli miljoona suomalaista kärsii asumisen kalleudesta, vaikka asumismenot olisivat alun perin mitoitettu varovaisesti. Asumisen kalleus aiheuttaa toimentulovaikeuksia monille niistäkin perheistä, joissa aikuiset ovat työikäisiä ja kokopäivätyössä eivätkä kuulu erityisryhmiin. Lähelle 10 prosenttia noussut inflaatio on pitänyt huolen siitä, että viime vuosien maltillinen ansiotason nousu on pyyhkiytynyt pois. Samalla suomalaisen työssäkäyvään kohdistuva kokonaisverotus vain kiristyy, kun punavihreä hallitus on halunnut esiintyä maailman priimuk-sena ilmastopolitiikassa.

Vihreän siirtymän vuoksi kohonneet ja Suomen kilpailijamaita selvästi korkeammat energia- ja logistiikkakustannukset romauttavat kotimaisen vientiteollisuuden kilpailukyvyn. Jos teollinen valmistuksemme katoaa ulkomaille, romahtaa hyvinvointimme rahoituspohja. Mikäli jatkamme tällä linjalla, Suomesta lähtee teollisuus pois kokonaan ja valmistus siirtyy maihin, joissa ilmastovoi-voitteista ei piitata lainkaan. Suomen pitäisi päinvastoin tavoitella täältä paennutta teollisuutta takaisin. Parasta ilmastopolitiikkaa on turvata tehtaiden tuotanto Suomessa, jossa on maailman puhtain teknologia käytössä.

Vaikka työllisyysaste on kohonnut ja työttömyys on alentunut Suomessa kymmenen viime vuoden aikana, työllisyysasteen nousu on seurausta osa-aikatyöntekijöiden määrän kasvusta, minkä vuoksi työllisyyden kokonaistuotos eli tehtyjen työtuntien määrä ei ole kasvanut. Merkittävä osuus osa-aikatyöllisistä tekee lyhyempää työ-

päivää vastentahtoisesti, vaikka motivaatiota olisi tehdä kokopäivätyötä. Osa-aikatyön ja pätkätoiden lisääntyminen on julkistaloudelle ongelmallista, koska alhaista palkkaa joudutaan kompensoimaan tulonsiirroilla. Tätä kehitystä vauhdittaa vielä kouluttamattomien ihmisten maahanmuutto, josta on tullut tärkeä väline tietyille palvelualan yrityksille pitää palkkataso sellaisena, ettei henkilö käytännössä tule ansioillaan toimeen. Näiden yritysten toimintalogiikan mukaan pienellä palkalla työskentelevien henkilöiden pärjääminen on ulkoistettu valtiolle yritysten repiessä kovempia voittoja palkkakustannuksista säästämällä. Perussuomalaiset ei voi kannattaa järjestelmää, jossa veronmaksaja maksaa yrityksille kuuluvia palkkakustannuksia ja kantaa vielä maahanmuuton muut kielteiset seuraukset.

Julkinen talous on kasvanut Suomessa liian suureksi ja se toimii tehottomasti. Julkisessa hallinnossa käytetään liikaa rahaa pelkästään ideologisista perusteista, ja määrärahat kohdistetaan väärin tarkoituksiin. Nykyinen punavihreä hallitus ei ole osannut säästää mistään, vaan se on lisännyt neljässä vuodessa julkista velkaa kymmenillä miljardeilla euroilla, mitä ei voi perustella pelkillä koronapandemian hoitoon osoitetuilla tai Ukrainan sodan synnyttämällä lisämenoilla.

Viimeiset 15 vuotta maassamme on ollut havaittavissa kehityskulku, joka on johtamassa 1970-luvun asetelmaan, jolloin Suomi oli elintasoltaan huomattavasti muita Pohjoismaita jäljessä. Suomi tarvitseekin nyt voimakkaan korjausliikkeen hyvinvointivaltiomme pelastamiseksi.

SUOMI POIS NÄIVETTYMISEN KIERTEESTÄ

- Suomen talous on tasapainotettava kahden vaalikauden kuluessa kohdistamalla kullekin hallinonalalle noin 2–4 % mittaluokan vuosittainen säästötavoite.
- Valtion, kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävät pitää rajata niihin, jotka edistävät suomalaisten työllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta.
- Sinivalkoinen siirtymä vahvistaa Suomen oma-
varaisuutta ja huoltovarmuutta sekä elinvoimaisen teollisuuden toimintaedellytyksiä.
- Talouskasvua tulee Suomessa tavoitella nykyistä laaja-
alaisemmin. Korkean lisäarvon tuotteiden ja osaamisintensivisten palveluiden merkitystä pitää nostaa kokonaisviennistä.

Vuosien 2009 ja 2022 välistä ajanjaksoa voidaan pitää maamme kansantalouden kehityksen kannalta perustellusti menetettyinä vuosina. Näiden 13 vuoden aikana jul-

kinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen Suomessa yli kaksinkertaistui, budjettitalous pysyi joka vuosi alijäämäisenä ja työn tuottavuus junnasi paikallaan. Suomen viime vuosien velkakehityksen dramaattisuutta on vähätelty vertaamalla sitä EU-maiden keskiarvoon velka-asteessa. Tämä tarkastelu ei ole kuitenkaan järkevä, sillä Suomen kansantalouden tunnuslukuja tulee verrata samankaltaisiin Pohjoismaihin, joissa julkisen velan trendi menee päinvastaiseen suuntaan kuin Suomessa. Jos julkisen velan räjähdysmäistä nousua ei saada taitettua, on Suomessa pian moninkertainen velkavuori Tanskaan ja Ruotsiin verrattuna. Pelkästään valtionlainojen miljardiluokkaan nousevien korkokulujen hoidon kannalta on lisävelanottoon otettava heti seuraavan vaalikauden alussa kielteinen kanta. Aloittamalla velkajarrun painamisen nyt perussuomalaiset haluaa estää tulevaisuuden hallitsemattomat ja ankarat leikkaukset, jotka odottavat, jos nykyisellä linjalla jatketaan, jossa talous ajetaan piittaamattomasti päin seinää.

Suomessa on seuraavan kahden vaalikauden aikana asetettava kärkitavoitteeksi julkisen talouden tasapainottaminen, jotta valtiontalous kestää tulevina vuosikymmeninä ikäsidonnaisten menojen tuntuvan kasvun. Marinin ja Saarikon punavihreän hallituksen romuttama kehysmenettely on palautettava heti seuraavan hallituksen toimesta budjettipolitiikan ankkuriksi. Julkista taloutta on alettava sopeuttamaan seuraavalla vaalikaudella vuosittain noin 2–4 % mittaluokassa kutakin hallinnonalaan kohden. On kuitenkin tärkeää jättää sopeuttamistoimenpiteiden ulkopuolelle suomalaisille tarkoitetun hyvinvointivaltion pyörittämiselle välttämätön henkilöstö, kuten esimerkiksi opettajat, sairaanhoitajat ja poliisit. Myös oikeudenhoidolla on oltava riittävät resurssit rikosvastuun toteutumisen varmistamiseksi. Tuottavuutta on pyrittävä nostamaan ja julkisrahoitteisten palveluiden laatua on kyettävä parantamaan kaikilla hallinnoilla toimintoja fiksusti uudelleenorganisoidulla ja digitaalista ympäristöä hyväksikäyttämällä.

Budjetin raameja määriteltäessä on ohjaaviksi periaatteiksi otettava aidon lisäarvon tuottaminen suomalaisille ja jatkuvan parantamisen ajattelu. Suomella ei ole enää varaa vuosittain tuhлата miljardeja euroja maahanmuuttoon, kehitysapuun ja ilmastopuuhasteluun, jotka eivät tuota mitään lisäarvoa suomalaisille. Suomen valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien tehtävät pitää tarkasti rajata sellaisiin, jotka aidosti edistävät suomalaisten työllisyyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Julkishallinnon hallitsemattomalle kasvulle on laitettava stoppi. Erityisesti tämä koskee pian toimintansa käynnistäviä hyvinvointialueita, joiden on keskityttävä suomalaisten sotepalveluiden parantamiseen, eikä rakennettava massiivisia suojatyöpaikkaverkostoja valtavirtapuolueiden sisäpiireille. Jatkossa kaikkien ministeriöiden on sovellettava hallintorajat ylittävää jatku-

vaa parantamista. Jatkuvan parantamisen täytäntöönpano edesauttaa keskeisellä tavalla kestävyysvajeen umpeen kuroamista.

Nokian matkapuhelinliiketoiminnan romahtamisen jälkeen Suomessa muun muassa työmarkkinajärjestöt, lukuisat ajatuspajat ja vanhat puolueet tulivat siihen johtopäätökseen, että koska Suomi ei ole enää missään heidän mielestään ykkönen, maamme on otettava johtajuus ilmastoaasioissa ja panostettava vihreään kasvuun. Tästä syystä Suomi on ottanut tavoitteekseen olla hiilineutraali maa jo vuonna 2035. Yhtiöpäisen ilmastopolitiikan negatiivisista työllisyys- ja muista vaikutuksista on vaiettu tai nämä arviot on asetettu naurunalaisiksi. Vasta energian hintakriisi, joka alkoi jo ennen Ukrainan sotaa, on saanut ilmastointoilijat vakavoitumaan ja tarkastamaan vastahakoisesti kantojaan. Kohtuuhintainen energia ja sen tasainen sekä häiriötön saatavuus ovat kulmakiviä Suomen energiain- tensiiviselle teollisuudelle ja koko kansantalouden menestykselle pohjoisella pallonpuoliskolla. Ilman elinvoimaista taloutta ei ole mahdollista ylläpitää pohjoismaista hyvinvointiyhteiskuntaa.

Suomessa on maattamme näivettävän vihreän siirtymän sijasta ajettava sinivalkoista siirtymää, joka tarkoittaa kansallisen edun asettamista talous-, elinkeino- ja ilmastopolitiikan perustaksi. Sinivalkoinen siirtymä korostaa omavaraisuutta, huoltovarmuutta ja uudenlaista teollisuuspolitiikkaa, jossa ei aristella vetää voimakkaasti kotiinpäin. Oma kansa ensin -ajattelu ei ole perussuomalaisille kirošana, vaan menestyvän kansakunnan tunnusmerkki. Sinivalkoinen siirtymä vahvistaa suomalaisten hyvinvoinnin perustana olevan monipuolisen ja elinvoimaisen teollisuuden toimintaedellytyksiä. Ainoastaan menestyvä teollisuus synnyttää hyvinvoinnin rahoittavia uusia työpaikkoja ja luo edellytykset monipuoliselle yksityisten ja julkisten palvelujen kehittämiselle. Samalla palvelemme maailmaakin paremmin, kun Suomeen voidaan palauttaa puhdasta teollisuutta ja kilpailukykyiset yrityksemme vievät kotimaista ilmastoteknologiaa niihin maihin, joissa tapahtuvalla hiilidioksidipäästöjen leikkaamisella on aitoa vaikutusta globaalilla tasolla.

Kansallinen hiilineutraalustavoite on siirrettävä vuoteen 2050, kuten se on lähes kaikilla muilla EU-mailla. Suomessa tulee myös Ruotsin oikeistohallituksen tapaan kytkeä ympäristöasiat läheisemmin yhteen muun politiikan kanssa ja lakkauttaa ympäristöministeriö. Nykyisin ympäristöministeriön idealistiset linjaukset ovat saaneet liian suuren painoarvon, kun Suomessa tehdään elinkeinopolitiittisia linjauksia esimerkiksi metsäsektorilla. Ympäristöasiat on luontaista saattaa maa- ja metsätalousministeriön alaiseksi, jolloin luonnonvara-, ympäristö-, ilmasto- ja maa- ja metsäasiat olisivat samassa ministeriössä. Kaavoit-

tusasiat taas voidaan hyvin käsitellä työ- ja elinkeinoministeriössä.

Suomessa on jatkossa haettava talouskasvua nykyistä selvästi laaja-alaisemmin. Pidemmällä aikavälillä on äärimmäisen riskialtista luottaa sokeasti niin kutsuttuun vihreään kasvuun. Suomessa on syytä panostaa enemmän perinteisiin vahvuksiimme, kuten laivanrakennukseen, metsä-, kemian- ja konepajateollisuuteen sekä it-sektoriin. Automatisaation, robotisaation ja digitalisaation merkityksen kasvaminen teollisuudessa ja monilla palvelualoilla tarjoaa ketterille suomalaisille yrityksille nyt ja tulevaisuudessa monia liiketoimintamahdollisuuksia. Suomessa on pystyttävä viennin volyymin kasvattamisen ohella nostamaan korkean lisäarvon tuotteiden ja osaamisintensivisten palveluiden merkitystä kokonaisviennistä. Julkisrahoitteisen tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan budjetti on pidettävä riittävällä tasolla, mutta rahoituspäätöksissä on karsittava pois vahingollinen ideologisuus ja T&K-rahoitusta on pyrittävä antamaan erityisesti kasvuhakuisille pk-yrityksille ja innovatiivisille startupeille isojen vakiintuneiden toimijoiden sijasta.

TALOUS- JA SOSIAALIPOLITIIKALLA ON TUETTAVA TALOUSKASVUA JA TYÖNTEKOJA

- Suomessa pitää puuttua kannustinloukkuihin keventämällä ansiotuloverotusta. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastamisen on oltava vaihtoehto.
- Asumistukijärjestelmää on pyrittävä uudistamaan siten, että se kannustaa paremmin työn perässä muuttamiseen. Kohtuuhintaista asuntotuotantoa suomalaisten tarpeisiin tarvitaan lisää.
- Sosiaaliturvajärjestelmässä tulee siirtyä nykyisestä asumisperusteisesta sosiaaliturvasta kansalaisuusperusteiseen.
- Veronkorotusten ja säätelyn tiellä Suomen talous ei kasva vaan näivettyy.

Suomessa veroasteen korkeutta kansainvälisessä vertailussa selittää hyvin pitkälle pohjoismainen yhteiskuntamallimme. Suomen nykyistä veroastetta on kuitenkin pystyttävä tarkastelemaan kriittisesti maamme taloudellisen kilpailukyvyn ja julkispalveluiden tuottamisen tehokkuuden kannalta. Suomen bruttoveroaste oli 2021 jopa 52,4 prosenttia, mutta silti rahat eivät riitä julkisiin menoihin. Suomi ei voi jatkaa nykyistä linjaa, jossa vain hinaamme verotusta ylös paisuvan julkisen sektorin ylläpitämiseksi.

OECD-maista Suomessa on valtion rahoittamien pal-

veluiden tuotantokustannukset kaikista korkeimmat. Nämä massiiviset panostukset eivät ole kuitenkaan realisoituneet suomalaisten parempina palveluina, vaan rahan käytön lisääntyminen julkisella sektorilla on kulunut lähinnä teottomien ja paisuneiden rakenteiden ylläpitämiseen ja virkamiesjohdon korkeisiin palkkoihin. Keskustan ja vasemmistopuolueiden lehmänkauppana synnyttämät hyvinvointialueet uhkaavat lisätä maamme julkistalouden kroonisia ongelmia, kun hyvinvointialueille listataan iso luettelo tehtäviä, mutta riittävästä rahoituksesta ei ole tietoaakaan. Uhkana on, että valtio alkaa vain yksinkertaisesti pumpata rahaa hyvinvointialueille, mutta palveluiden saatavuudessa ja laadussa ei tapahdu aitoa muutosta parempaan ja julkistalouden alijäämä vain paisuu.

Suomella on 1990-luvun alun jälkeen ollut ongelmana hyvin korkea rakenteellinen työttömyys, joka ei ole helppotunut edes 2000-luvun nousukausien huipulla. Taustalla ovat usein erilaiset työvoiman tarjontaan ja kysyntään vaikuttavat alueelliset ja ammatilliset kohtaanto-ongelmat. Ongelmaa on kärjistänyt massamaahanmuuton lisäksi työnteon kannattavuusongelma. Suomessa ankara ansiotuloverotuksen progressio ja korkeat marginaaliveroasteet usein tekevät työllistymisen tai lisäansioiden hankkimisen kannattamattomaksi. Etlan selvityksen mukaan Suomessa on työttömyysloukussa jopa 100 000 työtöntä.

Kannustinloukkujen korjaamiseksi Suomessa tulee mallintaa Ruotsissa 2000-luvulla harjoitettua pitkäjänteistä veropolitiikkaa, jossa ansiotuloverotusta on kevennetty kaikilla tulotasoilla, mikä on tukenut länsinaapurimme vahvaa työllisyyskehitystä. Ruotsissa on keskiansioita nauttivan henkilön verotus useita prosenttiyksikköjä Suomea alhaisempi, jolloin kannustin lisätä työntekeä on merkittävästi korkeampaa kuin Suomessa. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan porrastaminen on myös yksi mahdollinen keino kannustaa työnhakuun nykyistä aktiivisemmin, koska tutkimustiedon mukaan työllistymispiikki havaitaan ansiosidonnaisen kauden loppupuolella. Tämä tarpeellinen uudistus on pyrittävä toteuttamaan työmarkkinaosapuolten kanssa sopien. Samalla ansiosidonnaisen työttömyysturvan piirissä olevien ja sen ulkopuolelle jäävien Kelan työmarkkinatuen ja peruspäivärahan varassa olevien taloudellista eriarvoisuutta tulee pienentää, mikä samalla vähentää toissijaisten tulonsiirtojen tarvetta.

Perustulomallin käyttöönotto ei ole kannatettavaa, koska sen taso ja vastikkeettomuus tekisi työnteosta Suomessa yhä vähemmän houkuttelevaa. Lähtökohdan pitää aina olla, että palkalla tulee toimeen. Työntekijän ostovoiman parantaminen on perussuomalaisille tärkeää.

Suomessa maksetuista tulonsiirroista varsinkin asumistuen määrä on noussut huomattavasti. Asumistuesta on tullut monissa kotitalouksissa pysyvä tulonlähde. Eri-

tyisesti tämä koskee vieraskielisiä, joista monet asuvat perheineen pysyvästi yhteiskunnan tulonsiirroilla kaupunkien vuokra-asunnoissa. Asumistuki lisäksi vääristää asunto-markkinoita siirtyessään suoraan asuntojen hintoihin ja vuokriin, mikä hyödyttää perusteettomasti asuntosijoittajia. Yleistä asumistukea on pyrittävä uudistamaan siten, että se kannustaa enemmän työn perässä muuttamiseen kuin passiiviseen elämiseen tulonsiirtojen varassa.

Asumisen yleinen kallistuminen on vaikuttanut kielteisesti työvoiman liikkuvuuteen, ja tämä on pienentänyt myös yksityistä kulutusta. Pula kohtuuhintaisista vuokra- ja omistusasunnoista ja asunnoista ylipäättään vähentää työpaikkojen tervettä vaihtuvuutta, joka on tärkeää kansantalouden kehitykselle ja tuottavuudelle. Yhteiskunnan on tästä syystä tuettava sopivalla tavalla työpaikkojen tervettä vaihtuvuutta. Yksi keskeinen keino on vilkastuttaa asuntomarkkinoita siten, että erityisesti kasvuseuduilla ja niiden kehysalueilla on riittävästi kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa.

Nykyiset turvaverkkomme rakennettiin ennen massasiirtolaisuuden aikaa, ja jolloin myös työmarkkinarakenteemme olivat täysin erilaiset. Perussuomalaisten pitkän aikavälin tavoitteena on korvata Suomen asumisperustainen sosiaaliturva kansalaisuusperustaisella. Muiden Suomen puolueiden visio – sekä oikealla että vasemmalla – Suomesta globaalina sosiaalitoimistona ei ole maamme tulevaisuuden kannalta kestävä. Rajalliset kansalliset resurssit sosiaalipuolella on ohjattava tässä maassa asuvien ihmisten hyvinvoinnin parantamiseen.

Verotuksen keventämisen ohella Suomen järjestelmä kaipaa muitakin impulsseja, jotka tukevat talouskasvua. Suomessa on viime vuosikymmenten aikana lisätty erilaisia verovähennyksiä ja eriytetty eri tulolähteiden vero-kohtelua tavalla, joka on lisännyt verosuunnittelua. Ihanteellinen verojärjestelmä on sellainen, jossa veropohja on riittävän laaja, vähennyksiä vähän, jolloin verokantojenkaan ei tarvitse olla korkeita. Perussuomalaiset ei näe ratkaisuna ankaraan yrittäjien ja palkansaajien verotukseen sitä, että verotuksen painopiste siirretään erilaisiin viherveroihin, joiden varjolla lasketaan muuta verotusta. Viherverot vain tukahduttavat kasvun edellytykset Suomen kaltaisessa maassa, jossa logistiikka- ja energiakustannukset ovat muutenkin kilpailumaitamme korkeammalla. Viron veromallin käyttöönotto yhteisöjen osalta toisi maamme talouteen positiivista kasvudynamiikkaa, kun yritysten mahdollisuudet lisäinvestointeihin ja työvoiman määrän kasvattamiseen parantuisivat.

Veropohjaa voidaan laajentaa alkamalla verottaa suur-säätiöiden ja yhdistysten saamia pääomatuloja. Tämä on perusteltua, koska nykyinen verojärjestelmä on luonut varakkaille henkilöille mahdollisuuden säätiöiden kautta

kierrättää pääomatulonsa ja näin vapautua veroista. Tätä uudistusta ei ole syytä ulottaa pienempiin säätiöihin ja yhdistyksiin, joiden pääomatulot voidaan jättää esimerkiksi 100 000 euroon asti verottomiksi. Yleishyödyllisten säätiöiden ja yhdistysten verovapaus, joka liittyy niiden tulo- ja arvonlisäverotukseen, on syytä jättää ennalleen, jos nämä eivät tarjoa kilpailuille markkinoille palvelujaan, kuten yksityiset yritykset.

Kroonisesti alijäämäisen julkisen talouden tasapainottaminen asettaa haastavaksi verotuksen samanaikaisen keventämisen. On kuitenkin selvää, että viime vaalikausina harjoitettu jatkuvien veronkorotusten ja säätelyn massiivisen lisäämisen tie ei ole luonut edellytyksiä sellaiselle talouskasvulle, joka mahdollistaisi ylijäämäisen valtiontalouden ja julkisen velan kääntämisen selvään laskuun. Pysyvän taantumisen kierteen pysäyttämiseksi on veropolitiikassa tehtävä rohkeita valintoja, joiden dynaamiset vaikutukset saattavat Suomen vahvalle BKT-kasvu-uralle ennustetun nollakasvun sijasta. Samalla julkisten menojen tiukkaa priorisointia ja turhasta leikkaamista ei voi eikä pidäkään väistää.

SUOMI TARVITSEE KOULUTETTUA KOTIMAISTA TYÖVOIMAA

- Maahanmuutolla ei ratkaista huoltosuhde- ja työvoimapulaongelmaa.
- Työmarkkinoiden osaamisvaatimusten kasvu tekee entistä tärkeämmäksi rajoittaa matalan osaamistason maahanmuuttoa.
- Oikein kohdennetun korkeakoulupaikkojen kasvattamisen ohella on ammattikoulutus laitettava kuntoon.
- Työmarkkinoilla on satsattava jatkuvaan oppimiseen, täydennyskoulutukseen ja ihmisten sujuvampaan ohjaamiseen yli-tarjontasektoreilta työvoimapula-aloille.

Suomen negatiivinen väestökehitys on iso haaste kansantaloudellemme. Suomea puhuvien määrä on yhtäjaksoisesti laskenut vuodesta 2014 lähtien. Vuodesta 2016 alkaen taas Suomessa on vuosittain kuollut enemmän ihmisiä kuin syntynyt. Negatiivista luonnollista väestönkasvua on niin sanotusti kompensoinut nettomaahanmuutto, joka on ollut vuosittain noin 20 000-25 000 henkilön luokkaa. Monet ekonomistit ja valtion virkamiehet pitävät nettomaahanmuuttoa täydellisenä matalan syntyvyyden korvaajana. Tämä väite on esitetty huolimatta siitä, että EU:n sisäisen työntekijöiden maahanmuuton määrä on laskenut vuosi vuodelta ja korvautunut kehitysmaiden ihmisten muutolla Suomeen. Eräät tutkimuslaitokset ovat jopa esitelleet va-

kavissaan laskelmia, joissa nettomaahanmuuton mekaaninen nosto näkyy esimerkiksi eläkemaksujen nousupaineen vähentymisenä. Näissä laskelmissa tehdään virheellisiä ruusunpunaisia oletuksia, joiden mukaan maahanmuuttajien työllisyysaste-ero kantasuomalaisiin muka poistuisi ajan kanssa. Todellisuudessa tämä ero ei tule poistumaan koskaan, kuten kaikkien muiden Länsi-Euroopan maiden kokemus osoittaa. Kulttuuriset ja sosiaaliset vaikeudet maahanmuuttajayhteisöillä ovat tekijä, joka pysyvästi heikentää maahanmuuttajataustaisen väestöosan työmarkkinavalmiuksia. Maahanmuuttoasioihin perehtynyt VTT Pasi Saukkonen on pitänyt voimakasta maahanmuuton lisäämistä epärealistisena ja jopa vastuuttomana ratkaisuna huoltosuhde- ja työvoimapulaongelmaan Suomessa.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus totesi lausunnosaan eduskunnan valtionvarainvaliokunnalle lokakuussa 2022, että korkeakoulutettujen henkilöiden maahanmuutto voi sen tuomien verotulojen kasvun kautta osaltaan auttaa julkisen sektorin kroonisen alijäämän umpeen kuromisessa. VATT ei kuitenkaan nähnyt isossa kuvassa kestäväenä laskea yksinomaan maahanmuuton varaan. VATT:n näkemyksen mukaan mahdollisesti jatkuvaan työvoimapulaan pitää ensisijaisesti hakea ratkaisuja kotimaisen työvoiman mobilisoinnista ja työnteon vastaanottamiseen voimakkaasti kannustavasta työvoimapolitiikasta.

Negatiivinen luonnollinen väestönkasvu ja kehitysmaaperäisen maahanmuuton lisääntyminen ovat tuhoisa yhdistelmä ja uhkaavat vakavalla tavalla julkisen talouden kestokykyä. Suomessa tulee pyrkiä sopeuttamaan hyvinvointiyhteiskunta siihen, että väestön määrä ei tulevaisuudessa kasva samaa tahtia kuin 1940-luvun lopulta 2000-luvun alkuun. Massiivisilla väestönsiirroilla voidaan toki keinotekoisesti kasvattaa työikäisen väestön kokoa, mutta ottaen huomioon valtaosan maahanmuuttajakansallisuuksista elinkaarellaan aiheuttamat kustannukset, ei tätä voida pitää mitenkään kestäväenä ratkaisuna. Suomessa on laadittava väestöpoliittinen strategia, jonka päämääränä on auttaa pariskuntia saavuttamaan toivottu lapsilukumäärä, sillä suomalaiset perheet haluaisivat selvästi enemmän lapsia kuin voimakkaasti laskeneet syntyvyysluvut näyttävät. On myös tärkeää luoda Suomeen sellainen ilmapiiri, jossa lapset nähdään rikkautena ja lopettaa kaikki puheet siitä, että on ”ilmastovastuullista” jäädä lapsettomaksi. Väestönkasvu on ongelma etenkin Saharan eteläpuolisessa Afrikassa, jonne kansainvälisen yhteisön on syytä suunnata apua perhesuunnittelussa.

Itä-Aasiassa Japani on valinnut tietoisien kansallisen strategian, jossa pyritään erityisesti uutta teknologiaa hyödyntämällä sopeuttamaan yhteiskunta nopeaan väestön ikääntymiseen. Suomen on syytä tiivistää taloudellista ja tieteellistä yhteistyötä Japanin kanssa tukemaan erityisesti

sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vanhusväestön määrän kasvaessa.

Vuonna 2021 julkaistun EK:n suhdannebarometrin mukaan pula osaavasta työvoimasta on yrityksillä suurin kasvun este. Myös avoimien työpaikkojen määrän nopea kasvu osoittaa sen, että työmarkkinoilla on iso työvoiman kysyntä. Ennusteiden mukaan teollisuuden alojen työllisten osuus kokonaistyöllisten määrästä nousee 2035 mennessä 14 prosenttiyksiköstä 16 prosenttiyksikköön. Laskua vuorostaan tulee tapahtumaan esimerkiksi kaupan alan ja julkisten hallinnon, koulutuksen ja sote-alan työllisten osuuksissa kokonaistyöllisyydessä, vaikkakin julkissektorin osuus kokonaistyöllisistä pysyy korkeana 28 prosentilla. Paljon keskustelua herättäneellä hoiva-alalla työvoiman tarpeen kasvua hillitsee itsediagnostiikan lisääntyminen, joka vähentää perinteisiä terveydenhuollon työpaikkoja. Terveiden ylläpitämiseen tarvittavaa ohjausta voidaan lisäksi siirtää yhä enemmän digitaaliseen muotoon. Myös robotiikka ja automatisaatio vähentävät jatkossa terveysalalla etenkin hoiva-avustajien tarvetta. Toisaalta tulevaisuudeksi on luvattu myös työttömyyden selvää kasvua (TEM marraskuu 2022).

Toimialojen tehtävärakenteessa arvioidaan tapahtuvan vuoteen 2035 mennessä asiantuntija- ja johtotason tehtävien suhteellisen osuuden kasvu samalla, kun matalan koulutustason tehtävien määrä laskee rajusti. Tämä tarkoittaisi 171 000 lisätyöllistä asiantuntija- ja johtotehtäviin ja 100 000 laskua matalan koulutustason työtehtävissä. Kiinteistöalalla ja kaupan alalla, jotka työllistävät tällä hetkellä paljon maahanmuuttajia, matalan osaamisen työpaikkojen määrä tulee jatkossa olemaan alhaisempi automatisaation, robotisaation ja digitalisaation myötä. Myös ammattiosajien työtehtävistä osa voidaan jatkossa automatisoida, mutta ammattikoulutuksen varassa olevien työmarkkinanäkymät ovat kuitenkin selvästi paremmat kuin pelkän peruskoulutuksen varassa olevilla. Ammattiosajien työllisten määrää kasvattaa myös osaamisvaatimusten kasvaminen työtehtävissä, jotka eivät tällä hetkellä vaadi koulutusta. Näiden kehityssuuntien valossa on selvää, ettei nykyinen maahanmuuttopolitiikka vastaa mitenkään työmarkkinoiden tarpeita nyt tai tulevaisuudessa. Kymmenen vuoden kuluttua vain viisi prosenttia avautuvista työpaikoista on sellaisia, joissa pärjää ilman minkäänlaista tutkintoa. Tämä alleviivaa tarvetta kiristää tuntuvasti koulutamattomien ihmisten maahanmuuttoa.

Suomessa ovat eriväriset hallitukset 1990-luvun lopulta lähtien noudattaneet mantraa, jonka mukaan mahdollisimman korkean osuuden ikäluokasta tulee suorittaa korkeakoulututkinto. Korkeakoulututkinnon suorittaminen tutkitusti johtaa parempaan ansiokehitykseen yksilön työuralla, mutta on olemassa koulutusohjelmia erityisesti

humanistisella puolella, jotka eivät johda vakituisiin keskipalkkaisiin työtehtäviin. Korkeakoulujen aloituspaikkoja päätettäessä on nykyistä huomattavasti kriittisemmin tarkasteltava sitä, millä aloilla työvoiman tarpeen lisääminen on aidosti tarpeellista ja millä ei. Ei ole syytä lisätä opiskelijoiden määrää eräissä trendikkäissä opintolinjoissa, jos tuloksena valmistuneilla on usein vain päätyminen työttömyyskortistoon. Suomen työmarkkinoita ei myös pidä tietoisesti kehittää siihen suuntaan, jossa suomalaiset ohjataan niin sanottuihin siisteihin valkokaulustyöpaikkoihin ja maahanmuuttajat hanttihommiin. On hyvin huolestuttavaa, että jopa viranomaisten selvityksissä on ollut puhetta siitä, että maahanmuutto ”vapauttaa” maassa jo olevaa työvoimaa korkeamman tuottavuuden sektoreille. Tässä ei ole lainkaan otettu huomioon sitä, että työmarkkinoiden täysi segregoituminen altistaa yhteiskunnan monille eri haavoittuvaisuuksille.

Hupenevan työikäisen väestön olosuhteissa Suomessa on korkeakoulujen aloituspaikkojen oikein täsmennetyt kasvattamisen ohella panostettava ammatillisen koulutuksen tasoon. Ammatillisen koulutuksen määrärahojen leikkaus takavuosina, joka osui erityisesti lähiopetukseen, on osoittautunut traagiseksi virheeksi. Tätä nykyä ammatikouluista valmistuu ihmisiä, jolla ei ole tutkinnostaan huolimatta aitoja valmiuksia työskennellä alallaan. Ammatilliseen koulutukseen tarvitaan pysyvä rahoituksen tason nosto ja riittävä ulkoinen laadunvarmennus tutkimisissa on palautettava. Suomalaisessa yhteiskunnassa on myös syytä yleisesti nostaa ammatillisen koulutuksen arvostusta, jolloin duunariammatteihin hakeutumisen houkuttelevuus nousisi. Maahanmuuttajien kotouttamisessa myös työllistymisen merkitystä on korostettava nykyisen holhoamisen sijasta, joka johtaa usein siihen, että maahanmuuttaja elää pelkkien tulonsiirtojen varassa. Ammatikoulutukseen satsaamalla voidaan koko ajan kasvavaa passiivista maahanmuuttajaväestöä saada nykyistä enemmän työmarkkinoiden piiriin.

Suomessa on jatkossa kyettävä paremmin ohjaamaan työvoimaa ylitarjontasektoreilta työvoimapula-aloille. Tällöin keskeisessä roolissa on joustavien osaamis- ja urapolkujen luominen henkilöille alan vaihdon mahdollistamiseksi. Jatkuvaan oppimiseen panostaminen on tulevaisuudessa välttämätöntä, jotta suomalaisen työvoiman osaaminen pystyy vastaamaan automatisaation, digitalisaation ja robotisaation mullistamien työmarkkinoiden vaatimuksiin. On tärkeää, että muun muassa täydennys- ja lisäkoulutukseen osallistuisi ihmisiä eri koulutustasoilta. Jatkuvan oppimisen tarve ei kohdistu vain korkeakoulutettuihin, sillä monet matalan osaamistason työtehtävät tarvitsevat jatkossa yhä korkeampaa ammattitaitoa, jota ei ole mahdollista saavuttaa ilman lisätaitojen hankkimista. Eri-

tyisen heikossa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä varten taas on tarpeen harkita esimerkiksi osatutkintojen tai pienempien osaamiskokonaisuuksien tarjoamisen lisäämistä.

KEHITETÄÄN TYÖMARKKINOITA JA YRITTÄJIEN ELÄKETURVAA

- Työmarkkinoilla tarvitaan jatkossa joustoja kohentamaan tuottavuutta ja yritysten kilpailukykyä. Tämä tapahtuu parhaiten yleissitovien työehtosopimusten puitteissa.
- Työntekijäpoolimallilla parannetaan osa-aikatyöntekijöiden asemaa ja varmistetaan riittävä työvoiman saanti yrityksille.
- Ihmisen työuraa pitää jatkossa lähestyä uudella tavalla, jolloin työhaluiset ja -kykyiset henkilöt voivat eläköidyttyäänkin tehdä esimerkiksi osa-aikatyötä.

Suomalaisten työmarkkinoiden kehittämisessä on unohdettava turhat ideologiset intohimot, sillä työmarkkinoiden vakauden turvaaminen on kaikkien yhteinen etu. Työmarkkinat ovat Suomessa 2000-luvulla olleet voimakkaan rakennemuutoksen kourissa, joka on saanut työmarkkinaosapuolet hakemaan uusia ryhmittymiä, joilla voitaisiin saada aikaiseksi tulopoliittinen ennustettavuus ja vakaus. Työehtosopimusten yleissitovuus on jatkossakin paras tapa varmistaa työrauha ja se, että mikään yritys ei voi hakea kilpailuetua palkkojen tai työehtojen halpuuttamisella. Työmarkkinarakenteita ei kuitenkaan voida täysin jäädättää, sillä Suomi on osa globaaleja markkinoita, jossa kilpailu on ankaraa. Useiden eri kansainvälisten selvitysten mukaan suomalaisten työmarkkinoiden jäykkyys on selkeä kilpailukykyongelma. Työmarkkinoilla tarvitaan jatkossa siis joustoja kohentamaan tuottavuutta ja parantamaan yrityskohtaista kilpailukykyä. Nämä molemmat mahdollistetaan parhaiten yleissitovien työehtosopimusten kautta. Kaikilla on oltava yhtäläiset oikeudet ja velvoitteet.

Suomessa osa-aikatyö on yleistä erityisesti kaupan alalla ja muilla vähän koulutusta vaativilla matalapalkka-aloilla. Työvoiman tarve on kyseisillä toimialoilla usein sesonkiluonteista ja työvoiman vaihtuvuus on suurta. Työvoiman suuren vaihtuvuuden takia yritykset joutuvat jatkuvasti käyttämään resursseja uusien työntekijöiden perehdyttämiseen. Osa-aikatyön suurin ongelma on se, että usein työntekijän ansiot jäävät niin pieniksi, että hänen elämistään pitää tukea yhteiskunnan tulonsiirroilla. Tämä ongelma linkittyy keskeisesti työperäiseen maahanmuuttoon, joka Suomessa kohdistuu etenkin matalapalkka-aloille. Sen sijaan, että Suomeen tuodaan jatkuvasti uusia mata-

lapalkkatyöntekijöitä ulkomailta, tulee osa-aikatyötä tekevien asemaa pyrkiä parantamaan, jotta alalta poistuminen vähentyy. Yksi ratkaisu tähän ongelmaan on eräänlaisen työvoimapoolin luominen, joka on työnantajien käytössä oleva työvoimavaranto, joka perustuu vapaaehtoiseen yritysten väliseen yhteistyöhön ja johon eri työnantajien palveluksessa olevat työntekijät tai ulkopuoliset työhaluiset voivat ilmoittautua. Työvoimapooli eroaa perinteisestä työvoiman välityksestä siinä, että se perustuu vapaaehtoiseen järjestelyyn ilman hallinnollisia organisaatioita, eikä siinä makseta välityspalkkioita, kuten tavanomaisessa työvoimanvuokrauksessa tehdään. Helpointa tämä on toteuttaa saman konsernin sisällä olevien yritysten välillä esimerkiksi siten, että kaupan kassalla vakituisesti työskentelevä henkilö saa työnantajaltaan tarjouksen tehdä tietyn määrän työtunteja siivouksessa tai muissa kunnossapitotehtävissä, mikäli kassatehtäviin ei riittävää työtuntimäärää pystytä tarjoamaan.

Tulevaisuudessa työntekijäpoolimalli voisi toimia jopa kokonaisen toimialan sisällä, jolloin työntekijät voisivat helpommin yhdistellä työvuoroja eri yrityksistä. Pienemmillä paikkakunnilla poolimalli voi toimia myös hieman eri toimialoja edustavien yritysten kesken esimerkiksi, jos alueella on sesonkiluonteista työtä tarjolla muun muassa maataloudessa ja kaupan alalla. Uuden tyyppinen tapa järjestää töitä matalapalkka-aloilla koko-aikaista työsuhteita, parantaa työntekijöiden ansiotasoa, tuottaa lisää verotuloja ja vähentää toissijaisen sosiaaliturvan ja asumistuen tarvetta. Samalla näillä aloilla työtyytyväisyys lisääntyy ja työntekijöiden ammattitaito kohentuu, kun työtehtäviin tulee lisää vaihtelevuutta. Yrityksissä työvoiman vaihtuvuus taas vähenee ja osa-aikainen työvoimapula hellittää.

Marinin hallituksen voimaansaattama työvoimahallinnon uudistus ei pysty vastaamaan niihin odotuksiin, joita siihen kohdistuu työvoiman tarjonnan ja kysynnän kohtaanto-ongelmien ratkaisemisessa. Työvoimahallinnon henkilökunnan aika kuluu nykyään pitkälti työnhakijoiden sosiaaliturvaan liittyvien asioiden hoitoon ja siihen, että syrjäytyneet ja vajaatyökykyiset pysyvät ylipäätään arjessaan aktiivisina. Näillä virkahenkilöillä ei välttämättä ole sellaista toimialaosaamista ja kontaktipintoja yrityksiin, mikä johtaisi työvoimapalveluissa olevien henkilöiden työllistymiseen ja pysyvimpiin työsuhteisiin. Tämän vuoksi työvoimapolitiittisen koulutuksen rahoitus on järkevää suunnata etenkin ammatti- ja AMK-koulutukseen, jotta työkykyisten työttömien työmarkkinakelpoisuutta saadaan nostettua ja työvoiman kohtaanto-ongelmaa lievitettyä. Ammattikouluilla ja ammattikorkeakouluilla on niiden koulutusohjelmien sisältävän työharjoittelujakson vuoksi kiinteät yhteydet yrityksiin ja tietämys siitä, minkälaista ammattityövoimaa yritykset kaipaavat.

Työttömien maahanmuuttajien ohella käyttämätöntä työvoimareserviä Suomessa löytyy erityisesti ikääntyvissä työntekijöissä, joiden työllisyys Suomessa on paljon matalampi kuin esimerkiksi Ruotsissa. Länsinaapurissamme oli vuonna 2019 yli 60-vuotiailla miehillä 20 prosenttiyksikköä ja naisilla 14 prosenttiyksikköä korkeampi työvoiman osallistumisaste. Suomessa siis menetetään työmarkkinoilta kokenutta ja osaavaa työvoimaa aivan liian aikaisin, johon ei julkistalouden haasteiden vuoksi ole varaa. Ikääntyvien työntekijöiden työllisyyden parantamisessa tulee käyttää monimuotoista keinovalikoimaa hyväkseen muun muassa lisäkoulutuksen tarjoamista. Myös yritysten tasolla on tapahduttava asennemuutos, jotta yli 60-vuotiaiden suomalaisten työllisyys paranisi. Suomessa ikääntyvä työntekijä ei pidä nähdä rasitteena ja kehityksen jarruna, vaan aitona voimavarana yrityksen menestymiselle.

Tulevaisuudessa työuraa ei pidä enää tarkastella vanhaan malliin, jossa ihmisen työura päättyy jokaisen kohdalla virallisen eläkeiän saavuttamiseen. Mikäli ihmisellä on hyvä terveydentila ja työhaluja riittää, tulee tällä olla mahdollisuus jatkaa esimerkiksi osa-aikaista työntekoa eläköitymisen jälkeenkin. Suomea pidemmällä yhteiskunnan vanhentumiskehityksessä olevassa Japanissa on varsin yleistä, että eläkeläiset ovat yhä työelämässä, mikäli heillä on työntekoon motivaatiota ja fyysinen kunto on riittävä. Eläköityneet suomalaiset voivat olla avuksi muun muassa hoivapalveluissa, joissa on paljon tukitoimintoja, joiden suorittamiseen ei erityistä koulutusta tarvita. Yksi esimerkki näistä tukitoiminnoista on vanhusten kävelyttäminen palvelukodeissa. Monien yksinäisten vanhusten elämänlaatuun satunnainen työnteko voi vaikuttaa erittäin positiivisesti, kun sitä kautta saa elämään mielekkyyttä ja sosiaalisia kontakteja. Samalla tietyillä sektoreilla vallitsevaa työvoimavajetta helpotetaan.

Yrittäjien eläkelakia uudistetaan kiireisellä aikataululla vetoamalla yrittäjien harjoittamaan alivakuuttamiseen ja tästä koituihin kustannuksiin yhteiskunnalle, kun valtio joutuu kompensoimaan yrittäjien eläkkeitä. Lakiuudistuksen valmistelussa ei ole kuunneltu riittävästi yrittäjien näkökantoja. Uudistuksessa eläkkeen pohjana olevan yrittäjätulon määrittämisen välineeksi on tulossa vastaavan yksityisen toimialan palkansaajien mediaanipalkka. Tämä on ongelmallista, koska lainlaatijat eivät ole mitään ilmeisemmin tutustuneet toimialaluokitustapoihin, eivätkä tuo selkeästi esiin, minkä rekisterin pohjalta yrittäjän yrityksen luokitus tehdään. Sopivan vertailutason valinta palkkaveritailuun yrittäjän toimialan ja vastaavien alojen palkansaajien mediaanipalkkojen välillä onkin lähes mahdotonta. Yrittäjän työtulon määrittely on parempi tehdä niin, että työtulo perustuu eläkelaitoksessa kokonaisarvioon, jonka pohjana on yrittäjätoiminnan luonne, kuten koko-aikai-

suus, sivu- ja osa-aikaisuus, yrittäjätoiminnan toimiala ja liikevaihto, ja vastaavalla toimialalla työskentelevien palkansaajien mediaanipalkka sekä yrittäjän ammattitaito ja muut yrittäjän työpanoksen arvoa koskevat tiedot. Yrittäjien työeläkelakia on syytä täydentää näiltä osin tulevan hallituksen toimesta.

HYVINVOINTIALUEILLA ON OLTAVA TERVETTÄ KILPAILUA

- Julkisten hankintamarkkinoiden tehostaminen on keskeistä, kun pyritään parantamaan julkisten varojen käyttöä.
- Kilpailua hyvinvointialueilla vääristävää julkista yritystoimintaa voidaan suitsia muuttamalla hankintalakia.

Julkisia hankintoja tehdään Suomessa vuosittain arviolta 50 miljardin euron edestä, mikä on viidennes maamme BKT:stä. Toimivat hankintamarkkinat ovat avainasemassa, kun pyritään tehokkaaseen julkisten varojen käyttöön. Voidaan pitää huolestuttava kehityssuuntana, että pian toimintansa aloittavat hyvinvointialueet ja kunnat voivat välttää hankintalain edellyttämän kilpailutuksen ostamalla pienellä ja muodollisella omistussuudella sidosyksiköiltään tukipalveluita. Julkisomisteisten yhtiöiden dominointi hyvinvointialueilla ei tule jäämään vain sotepalveluihin, vaan on havaittavissa, että esimerkiksi catering-, pesula- ja tietotekniikkapalveluissa julkisomisteiset yhtiöt valtaavat markkinaosuuksia yksityisiltä toimijoilta. Hyvinvointialueiden tarkoituksena ei saa olla normaalin kilpailun kitkeminen ja julkisen alueellisen monopolin pystyttäminen tukitoimintoihin, joita tarjotaan aivan riittävästi kilpailuilla yksityisillä markkinoilla. On tärkeää etenkin parantaa pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä hyvinvointialueilla. Kilpailun puute aiheuttaa väistämättä tehottomuutta, joka hidastaa tuottavuuden kasvua ja vaikuttaa julkistalouteen negatiivisesti.

Tervettä kilpailua hyvinvointialueilla vääristävää julkista yritystoimintaa tulee suitsia hankintalakia muuttamalla. Tarpeellisten säännösten esittäminen jää seuraavan hallituksen vastuulle, sillä tuore Marinin hallituksen hankintalakesitys ei ota riittävästi huomioon kilpailuneutraliteettia. Hankintalain soveltamisalaan kuuluvista julkisista hankinnoista, mutta myös kohtuullisen kokoisista pienhankinnoista ja sidosyksikköhankinnoista sekä hankinnoista muilta kirjanpidollisesti itsenäisiltä talousyksiköiltä, kuten liikelaitoksilta, tulee lisäksi jatkossa saada hankintayksiköittäin helposti koottavaa ja kattavaa tietoa hyödykeryhmittäin. Tällöin hankintayksiköt, yksityiset toimijat, lainsäätäjät ja viranomaiset voisivat seurata, miten hankin-

talaki toteutuu ja miten hankintoja tehdään. Kyseisen tiedonkeruun ja hallinnan voisi antaa Valtiokonttorin vastuulle, jolle on jo siirtynyt valtio-organisaatioiden lisäksi kuntayhteisöjen ja hyvinvointialueiden talouden seuranta.

GLOBALISAATION HEIKENTYMINEN ON SUOMELLE MAHDOLLISUUS

- Euroopan riippuvuus venäläisestä energiasta ja Kiinasta arvoketjujen ja raaka-aineiden osalta on osoittautunut isoksi virheeksi.
- Sinivalkoinen siirtymä tarkoittaa suomalaisen teollisuuden kotiin palaamista Kiinasta ja Intiasta.
- Ydinvoimalla lisätään vähäpäästöisen energian määrää. Metsähake ja turve on myös pidettävä mukana energiapaletissa.

Globalisaation myötä maailma on "pienentynyt" ja kansainvälistynyt. Monet eri kulutustavarat ja investointituotteet valmistetaan pitkissä ketjuissa, jotka ulottuvat moniin maihin. Valmistusketjun lenkkejä on kilpailutettu ja tuotanto on siirtynyt alueille, missä tuotanto on halvinta. Koronapandemia ja viimeaikaiset geopoliittiset jännitteet lännen ja Venäjän sekä Kiinan välillä ovat kuitenkin osoittaneet ne merkittävät riskit, joita on tuotantoketjujen hajuttamisessa kaukomaihin kustannussäästöjen toivossa. Erityisesti Kiinan toteuttamat tiukat koronarajoitustoimet ovat merkinneet toimitushäiriöitä ja paikoin jopa tuotannon kokonaan keskeytymistä.

Venäjän silmitön hyökkäys Ukrainaun on nostanut perusteltua huolta lannoitteiden, ruoan ja energian saatavuudesta. Riippuvuus elintärkeillä aloilla autoritäärisistä maista on vaarallista. Euroopan harjoittama pehmeä diplomatia on epäonnistunut surkeasti ja johtanut siihen, että Eurooppa on tullut liian riippuvaiseksi sekä Venäjän toimittamasta energiasta että Kiinasta arvoketjuissa ja raaka-aineissa.

Tuotantoketjujen siirtäminen takaisin joko Suomeen tai muihin Euroopan maihin tulee jatkossa kasvamaan. Lähellä tuotettu merkitsee samalla sitä, ettei lento- tai laivarahtiliikenne kuormita ilmastoa entiseen tapansa. Teollisuuden ja rakentamisen omavaraisuutta on nostettava merkittävästi. Sinivalkoinen siirtymä mahdollistaa kotiinpaluun teollisuudellemme muun muassa Kiinasta ja Intiasta. Investointeja vieraisiin maihin tarkastellaan uudesta näkökulmasta, missä geopolitiikan ja turvallisuusnäkökohtien merkitys kasvaa. Samalla jonkinlainen protektionismi todennäköisesti lisääntyy. Tähän lukeutuvat muun muassa tuontitullit, viljan vientikiellot ja vastaavat kansainvälisen kaupan hidastamiseen tai suoranaiseen estämiseen pyrkivät toimet. Protektionismilla voidaan suojata

omaa väestöä, mutta sitä voidaan käyttää myös painostuskeinona esimerkiksi Venäjän vastaisissa pakotteissa. On välttämätöntä, että erityisesti huoltovarmuuden kannalta tärkeät toiminnot tuodaan mahdollisimman lähelle kotimaata. Samoin on tehtävä erilaisten strategisesti merkittävien ja kriittisten tuotteiden osalta.

Omavaraisuuden kohottaminen ja riippumattomuuden lisääminen muista valtioista nousevat keskeiseen asemaan tulevaisuuden Suomessa. Energia, ruoka, lääkkeet ja muut elintärkeät välttämättömyystuotteet ja -tarvikkeet nousevat huomioitavaksi omavaraisuuden osalta. Tämä merkitsee melko lailla väistämättä myös sitä, että monet tuotteet kallistuvat. Toisaalta korkeampi omavaraisuus ja lokalisaatio laajemmin nostavat työn kysyntää. Mikäli painopiste siirtyy sosiaaliturvasta työllisyyteen, merkitsee se helpotusta valtiontalouteen. Jos Suomi onnistuu olemaan ketterä tämän muutoksen keskellä, maamme hyötyy suuresti pitkällä aikavälillä globalisaation perääntymisestä.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan tulee vauhdittamaan fossiilista energialähteistä luopumista Euroopassa. Tämä siirtymä kuitenkin pitää tehdä taloudelliset realiteetit ja kansalaisten ostovoiman turvaaminen mielessä pitäen. Tutkimus ja kehitys uusiin puhtaisiin energiamuotoihin kannattaa, sillä tästä teknologiasta muodostuu kysyntää. Uusien tuotantotapojen lisäksi tulee huomioida energian varastointi eli niin sanottu akkuteknologia. Energiantuotannon osalta on myös huomioitava yhteiskunnan sähköistyminen, joka tulee lisäämään sähköenergian kysyntää aina teollisuudesta liikenteeseen asti.

Ydinvoimaan satsaaminen on varmin keino lisätä vähäpäästöistä energian ja sähkön tuotantoa. Ydinvoimakapasiteetin lisääminen ei kuitenkaan tapahdu sormia napsauttamalla. Nykytilanteessa ei ole siksi järkevää kategorisesti kieltää käyttämästä mitään energianlähdettä. Jo olemassa olevaa infrastruktuuria on hyödynnettävä etenkin metsähakkeen ja turpeen polttoon. Energian tarjonnan lisäämisellä voidaan suoraan vähentää sen hintaa. Kotimaisten energialähteiden käyttö lisäksi lisää Suomen riippumattomuutta autoritäärisistä valtioista ja turvaa korkeimpienkin kulutuspiikkien aikana 100 % energiantarpeestamme.

Niin sanotut harvinaiset maametallit ovat singahtaneet kriittisen tärkeiksi. Harvinaisten metallien tuotanto on painottunut vahvasti Kiinaan. Euroopassa onkin aloitettava rehellinen keskustelu siitä, missä määrin ilmastotavoitteista kiinnipitäminen on siitäkään näkökulmasta kestävä, koska se edellyttää riippuvuutta ilmastotoimista piittaamattomasta Kiinasta maametallien toimittajana.

Kaivannaisteollisuuden näkymät ovat Suomessa luopaavat. Perinteisten raudan, sinkin, kuparin, nikkelin, koboltin sekä hopea- ja kultamalmiesiintymien lisäksi etsintä- ja rikastusteknologian kehityksen myötä maape-

rästämme on hyödynnettävissä miljardiluokan verran uusia malmeja, joita voidaan käyttää korkean teknologian tuotteissa kuten auto- ja lentokoneiteollisuudessa. Kaivannaisteollisuuden yritysrypäs, terästehtaista aina auto- ja tietotekniikkatuotantoon saakka voi parhaimmillaan ta-pauksessa luoda kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja Suomeen. Suomessa tulee pohjoismaisten naapurimme tapaan kasvattaa kotimaisuusastetta luonnonvarojemme hallinnassa. Kotimaiset toimijat myös ottavat ympäristö-vastuun paremmin huomioon kuin ulkomaiset toimijat.

EU-SOSIALISMIA EI VOI HYVÄKSYÄ

- Omien taloushaasteidensa ohella Suomi on EU:n takia yhä enenevässä määrin vastuussa Etelä-Euroopan maiden elättämisestä.
- Suomi saa Naton jäsenenä aidot turvatakuut, eikä siten ole perusteltua jatkossa turvallisuuden vetoamalla hyväksyä EU:n taloudellista yhteisvastuutaakkaa.

Sen lisäksi, että Suomi painii omien talouskasvuun liittyvien haasteidensa kanssa, on suurena vaarana, että EU:n kautta Suomi sidotaan pysyvästi kannattelemaan Välimeren velkatalouksia joko suoraan tukipaketteina tai välillisesti EKP:n kautta. EU on viime vuosina ostanut jälkimarkkinoilta valtavat määrät EU-maiden velkakirjoja, jotta erityisesti Etelä-Euroopan maiden korkokulut saataisiin pidettyä kurissa. Nyt, kun EKP on inflaatiopiikin takia pakotettu kiristämään rahapolitiikkaansa vähentämällä velkakirjaostojaan ja nostamalla ohjauksorkkoa, on maailmalla herännyt pelko siitä, että Välimeren maat tulevat kaatumaan velkavuorensa alle. Tämän takia EKP on luonut uuden rahapolitiittisen instrumentin TPI:n, jonka tarkoituksena on tukea erityisesti Italian kaltaisia hyvin korkean julkisen velan talouksia. Toisin kuin aikaisemmissa EKP:n velkaperiosto-ohjelmissä, TPI ei edellytä velkakirjan ostoja kaikilta euromailta, vaan ostot voidaan keskittää yksittäiseen maahan, jonka korkotasoa on eriytymässä muiden euromaiden korkotasosta. TPI:n soveltaminen väistämättä laskee velkatalouksien korkotasoa, mutta nostaa niiden maiden korkoja, joilla on julkista velkaa vähemmän. Moraalikato-ongelma euroalueen sisällä tuleekin pahenemaan EKP:n tunkeutuessa yhä enemmän ja enemmän finanssipolitiikan alueelle vastoin perussopimuksissa määriteltyä tehtäväänsä.

EU:n sosiaalirahaston kautta suomalaiset joutuvat maksamaan muiden eurooppalaisten sähkölaskuja. Sosiaalirahastoa on perusteltu ilmastomuutoksella, mutta tosiasiaassa se on jälleen yksi EU-tulonsiirtomalli lisää Etelä- ja Itä-Euroopan miellyttämiseksi. Rahaston perustamisen

taustalla on lisäksi EU-komission ajatus maksaa hiljaiseksi niiden jäsenmaiden kansalaiset, jotka uhkaavat nousta barrikadeille EU:n vihreän siirtymän vuoksi. Sosiaalirahaston lisäksi Ranska ja Italia poliittisesti heikentyneen Saksan tuella ajavat pysyvän yhteisvelkainstrumentin käyttöönottoa mallinaan EU:n koronatukipaketti. Pankkiunionin loppuunsaattamisella taas suomalaiset pääsevät tukemaan eteläeurooppalaisten pankkien talletuksia yhteisen talletussuojan myötä.

Suomi on kestävyysvajeen ja julkisen velan suhteen kriittisessä tilanteessa, jossa valtiovallan huomio tulee keskittyä vain ja ainoastaan oman kansantalouden tervehdyttämiseen. Maallamme ei ole resursseja ja energiaa tuhlattavaksi Etelä-Euroopan maiden kansantalouksien elvyttämiseen. Nato-jäsenyyden kautta Suomi saa aidot turvatakuut puolustusliitolta, eivätkä näin turvallisuuspoliittisetkaan argumentit taloudellisen yhteisvastuun kannattamiseksi kestä päivänvaloa. Suomen etu on tietenkin se, että EU:n kilpailukyky kokonaisuudessaan parani, mutta unionin kilpailukykyä ei paranneta tulonsiirroilla tai yhteisvelalla. Erityisesti mantereen eteläosassa on suitsittava harmaata taloutta, uudistettava verotusta ja parannettava työmarkkinoiden toimintaa. EU on jäämässä tuottavuudessa ja innovatiivisuudessa pysyvästi Itä-Aasian ja Yhdysvaltojen jalkoihin, eikä tätä ongelmaa ratkaista EU-sosialismilla, tehtiin se sitten ilmastonmuutoksen tai ”eurooppalaisen solidaarisuuden” nimissä.

SUOMI UUTEEN NOUSUUN

- Suomelle on mahdollista saavuttaa muiden Pohjoismaiden talouskasvu oikealla politiikalla.
- Suomesta on tehtävä maa, jossa työ on aina kannattavaa ja palkalla tulee toimeen.

Suomen jääminen pysyvästi Pohjoismaiden jumbosijalle elintasossa ei ole väistämätön tulevaisuudenkuva, vaan pystymme kääntämään Suomen suunnan, kun lähdemme toteuttamaan isänmaallista ja proaktiivista talouspolitiikkaa. Samalla on pidettävä huoli siitä, että julkinen velka pienenee ja julkisen sektorin toiminta tehostuu jatkuvan parantamisen periaatteen ohjaamana. Suomi on tällä hetkellä se EU-maa, joka jää talouskasvussa eniten jälkeen maan lähtökohtaisesta potentiaalista. Taustalla on Suomessa pitkään harjoitettu virheellinen politiikka, joka on synnyttänyt yritysten kasvua jarruttavia rakenteellisia hidasteita. Tässä maassa on koulutuspolitiikan viime vuosien virheistä huolimatta osaavaa työvoimaa, toimivat instituutiot ja kansamme tunnetaan maailmalla luotettavana kaupakumppanina. Kun rakenteelliset uudistukset saadaan eteenpäin, ne yhdessä Suomen luontaisten vahvuuksien

kanssa luovat edellytykset sille, että Suomi pääsee pohjoismaisten naapuriemme tasolle talouskehityksessä.

Vanhojen puolueiden pakkomielleisesti ajaman vihreän siirtymän taustalla oleva ajattelu siitä, että Suomi ei voi pärjätä muulla kuin vihersiirtymällä, on virheellinen. Todellisuudessa Suomella on monia menestystarinoita maailmalla, kuten Fiskars, joka on tehnyt yritysostoja kotimaassa ja Euroopassa ja laajentanut tuotevalikoimaansa. Esimerkiksi Fiskars-konserniin kuuluvan Iittalan Arabia-astiat tai Fiskars työkalut ovat yksi arvostetuimpia suomalaisia brändejä globaalisti. Huhtamäki, Rapala, Amer Sports ja Harvia voidaan myös mainita esimerkkinä innovatiivisista suomalaisista yrityksistä, jotka ovat menestyneet hyvin kansainvälisesti. Suomeen tarvitaan tulevaisuudessa yhä lisää omalla sektorillaan menestyviä isoja ja keskiuuria yrityksiä, jotka tarjoavat samalla pienemmille yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia.

Kaikki panokset on seuraavalla vaalikaudella suunnattava siihen, että suomalaisten koko potentiaali päästetään irti, joka tulee realisoitumaan uusina yrityksinä, innovaatioina ja työpaikkoina erityisesti yksityisellä sektorilla. Suomesta on tehtävä maa, jossa työ on aina kannattavaa ja palkalla tulee toimeen, jolloin myös suomalaisten henkinen hyvinvointi ja tulevaisuudenusko kohenee. Kun usko suomalaiseen tekemiseen nousee, kannustaa tämä suomalaisia yrityksiä laajentamaan tuotantoon ja kansainvälistymään. Suomella on ainutlaatuinen mahdollisuus tehdä 2020-luvusta kansakuntamme historiassa uusi menestyksen ja optimismin vuosikymmen.

PERUSSUOMALAISET